

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

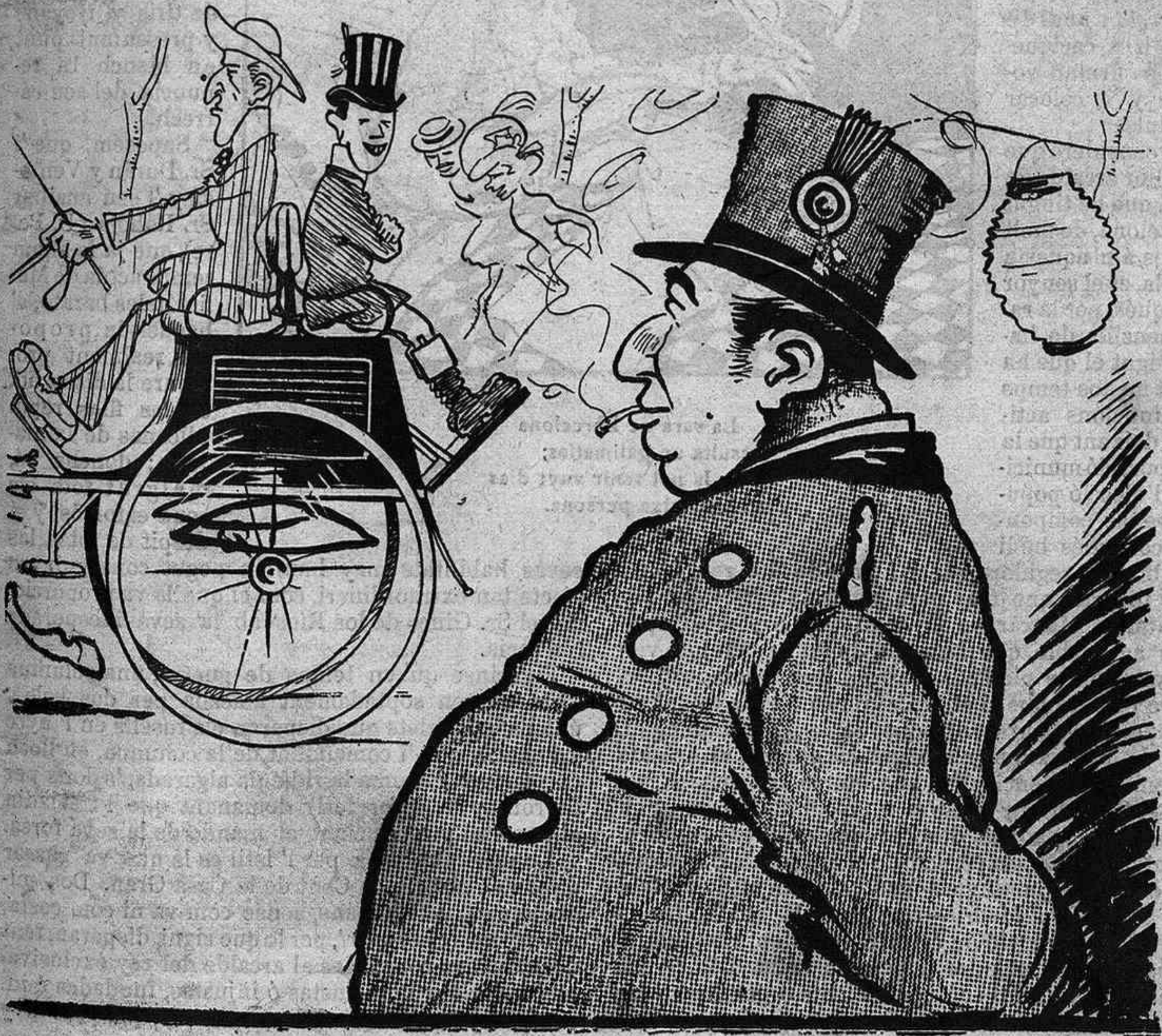
PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA HUELGA DELS COTXEROS

—Hi té trassota aquest senyor. Si s' arriba al Picadero, de fixo que 'l llogan com á esquírol.

CRONICA

No va estar prou oportú el Sr. Durán y Ventosa, si es que s'interessa pel bon éxit de *Solidari-tat catalana*, al suscitar en el Consistori la qüestió de las llargas y repetidas ausencias del Marqués de Marianao, alcalde de R. O. ó de R. D. ó de S. M. (Trihin las dos inicials que 'ls hi fassin més pesa). Dich que no va estar prou oportú porque si una cosa han de desitjar els regidors elegits pel poble, lo mateix els republicans que 'ls catalanistas, es que l' Alcalde President de la Corporació Municipal á qui el poble no elegeix fassi els menors actes de presencia possibles.

Si 'm dongués la pinta de inventar adagis, ne posaria un circulació que diria aixís: «Alcalde del rey, prop del rey.»

Y com que avuy entre Barcelona y el Govern hi ha obert un verdader abisme, sempre es millor que un alcalde de nombrament oficial passi més temps part de allá que part de aquí de aqueixa separació sobre tot, si permaneixent aquí havia de dedicarse, com ho feya l' alcalde Lluch á caciquejar, á firmar volants y á colocar ganduls.

Jo considero que 'l millor alcalde de R. O. que ha tingut Barcelona, de molt temps á n' aquesta banda, es el senyor Marqués, per la rahó senzilla de haver sigut el que ha estat menos temps en funcions acti-vas, deixant que la Corporació municipal d'elecció popular se las compongui com més bé li sembli. Els regidors, sense l' alcalde del rey, tenen més llibertat que may pera pendre acorts y complimentarlos. Marxar per un camí plá y dret es sempre més agradable que haverho de fer per un mal viarany tortuós y plé de destorps y trenca-colls.

De manera que si el Sr. Marqués no ha tingut en compte certas prescripcions de la Lley municipal, que lo mateix que als regidors obligan al alcalde á demanar llicencia per' ausentarse de la ciutat, podía el Sr. Durán y Ventosa y ab ell el Consistori en massa, suplir aquest descuyt otorgantli expontáneament la facultat de permanéixer ausent de Barcelona tot el temps que tingués per convenient, lo mateix per gestionar á Madrid—com sembla que ho fa—la favorable resolució de certs assumptos administratius, que per atendre á la seva salut á Vichy, si aqueixas ayguas li son convenientes ó per descansar de sas fatigas en la regalada finca que posseheix á

Cambrils. En una paraula, podía formularse un vot de: «Estigui tranquil, que aquí no 'l necessitem per res.»

Es, donchs, un mal pas el que va donar el regidor catalanista reclamant la presencia del alcalde de R. O. á Barcelona. Recordis que sempre se li havian otorgat vots de gracias, aparentment pels treballs que feya á Madrid; en realitat, per la seva ausencia. ¿A qué venia, donchs, aquesta virada?

*
*

Pero un mal pas semblant el va donar també l' alcalde accidental, el nostre bon amic Sr. Giner de los Ríos, convertint en causa propia la causa del Marqués, y abandonant la vara.

S' ha vist, ab aquest motiu, una jugada extranya de billar: la de una bola que, sense ningú tocarla, se'n va tota sola á la tronera. A la bola que aixís procedeix se li pot dir:—¿Quí t' empeny, que tant rodolas?

DE MÁ EN MÁ

La vara de Barcelona resulta un galimatías; may la pot tenir vuyt días una mateixa persona.

sevas habilitats may haurían pogut conseguir un efecte tan extraordinari, com el que 'ls va proporcionar el Sr. Giner de los Ríos ab la seva inesperada renuncia.

Figúrinse qu' en temps de guerra, una columna forta se veu soptadament atacada per dos sols y únichs miquelets que disparan els fusells en l' ayre y fugen; y que 'l comandant de la columna, en lloch de pendres á broma la ridícula algarada, 's dona per derrotat y fins per ferit, demanant que 'l trasladin al hospital y renunciant al mando de la seva forsa.

Donchs una cosa per l' istil es la que va passar dijous en el Saló de Cent de la Casa Gran. Dos miquelets del catalanisme, sense com va ni com costa, per capritxo, per sport, per lo que sigui, disparan, fent declaracions contrarias al alcalde del rey exclusivament, declaracions justas ó injustas, fundadas ó infundadas, pertinents ó impertinents, pero clara y

Ilógich el Sr. Durán y Ventosa manifestant el seu disgust porque un alcalde de R. O. no fa d' alcalde efectiu; ilógich el Sr. Giner de los Ríos olvidant que la seva gestió al davant de l' Alcaldía havia merescut sempre 'ls elogis y las simpatías de tiris y troyans y presentant punt en blanch la renuncia del seu càrrech.

Suposém que 'l Sr. Durán y Ventosa y 'l seu auxiliar Sr. Rahola (D. Pere), que ja fa algun temps actúa de Mefistófeles barato, s' haguessin proposat realment promoure la discordia en las filas republicanas de la majoría; donchs bé, malgrat tots els seus esforços y á despit de totas las

OBSERVACIÓ JUSTA

—No sé qué dimontri fa ab els botons. Semblan els ministres d' Espanya.
 —¿Per qué?
 —Perque sempre están cayent.

concretament dirigidas á una determinada personalitat. Si 'l Sr. Giner de los Ríos creya just y convenient sortir á la defensa de la personalitat molestada, ho podia efectuar, en la íntima confiança de que no havia de mancarli quí li fes costat. Unicament en el cas improbable de que li hagués faltat aquest apoyo, hauria vingut la ocasió de pendre consell de la seva dignitat y agafar las cosas pel costat que creman. Pero de bonas á primeras presentar la dimissió!... Aixó es incomprendible, com no sigui que 'ls actes polítichs no hajan de tenir altra norma que una excessiva impresionabilitat personal.

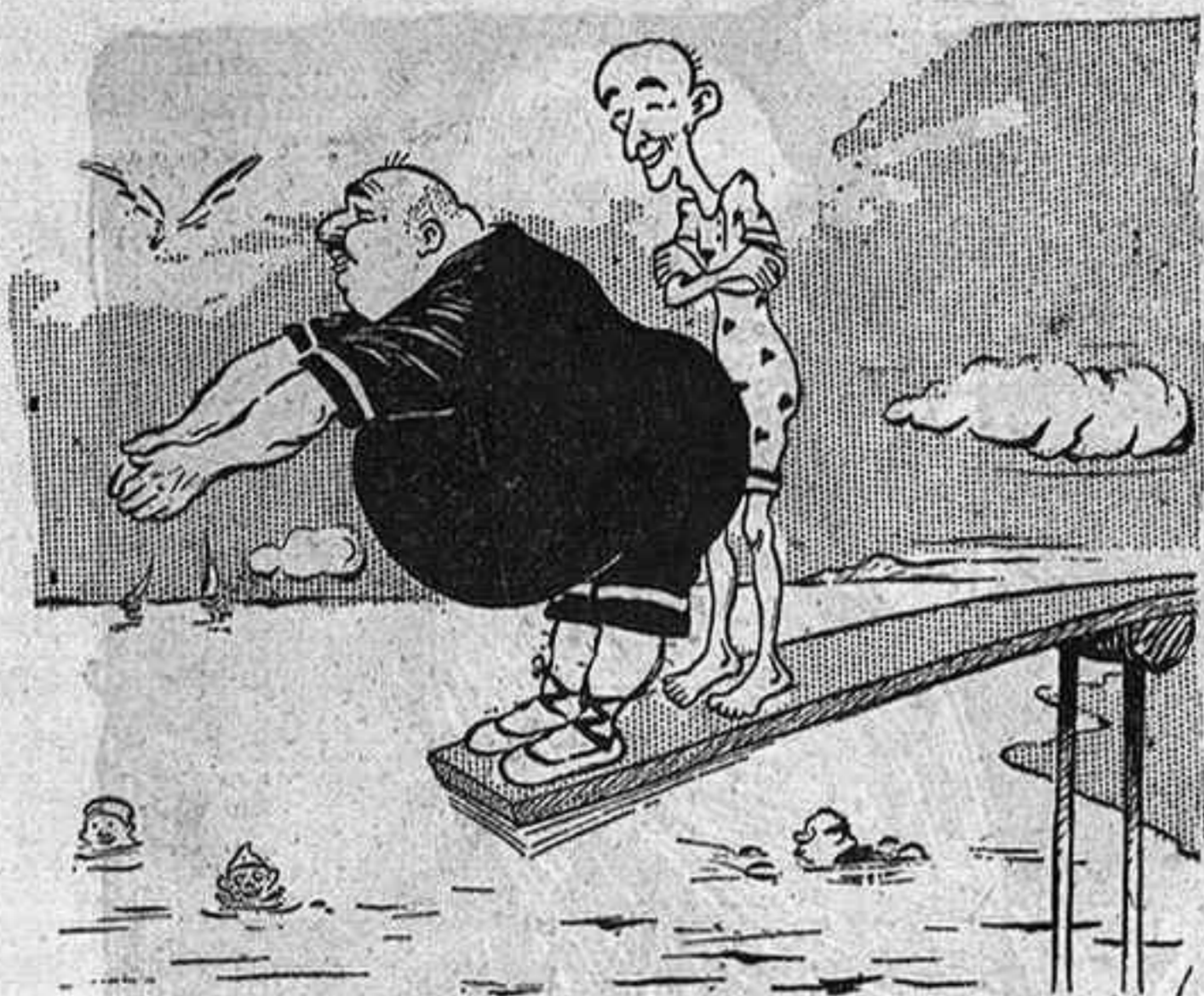
* * *

El Sr. Bastardas, que á una inteligencia serena, reuneix un cop d' ull sintétich, al recullir, per deber, la vara de arcalde accidental abandonada pel Sr. Giner, digué molt acertadament: —Tot aixó, en el meu concepte, no es més que una nuvolada d' estiu.

Caldrá, donchs, que 'l Sr. Giner se dongui ell mateix d' alta de la malaltia en que ha fundat la seva renuncia, declari terminats els exámens del Institut que necessariament han hagut de ocupar una part del seu temps, y torni al lloch á que va elevar-lo 'l vot de la majoria del Ajuntament. Aixó es lo que desitjan ab llealtat tots els que l' estiman y 'l consideran.

Si algú li aconsella lo contrari, aquest no 's farà cárrech, per obcecació ó per càlcul mal fundat, de las exigencias que implican el bé de Barcelona. Ja sabem que 'l Sr. Giner no ha entrat en el moviment de solidaritat catalana, que ab son esperit superior alenta y dirigeix la preclara inteligencia de D. Nicolau Salmérón; pero aquesta diferenciació de criteri, que esperém durará sols el temps en que 'l senyor Giner no hi vegi prou clar, no ha de ser obstácle á que exerceixi l' elevada representació que va conferirli 'l partit republicá de Barcelona. D' altra manera 's podria creure que la bola al ficarse á la

LA FORSA DE LA VIBRACIÓ

—¿Veü? Se posa d' aquest modo,
pega un brinco ab els peus junts...

tronera, va ser moguda per un taco invisible, que aquí á Barcelona pretén jugar ab tothom, fins ab homes de la pulcritut y la respectabilitat del senyor Giner.

Y la solidaritat al cap de vall s' imposará á despit de tot, perque es un moviment popular superior á la voluntat y als interessos dels homes y dels partits polítics. ¡Ay de la barca que posi la vela contra la ratxa impulsadora! No arribará á port ó se'n anirá á pico.

Per administrar bé á Barcelona sobran totalment las competencias de partit que tinguin per únich móvil l' ambició personal ó altres apetits encare més mesquins y reprobables. Els que se separin de aquesta norma de sana regeneració no correspondrán als generosos anhels del poble barceloní, y, siguin catalanistas, siguin republicans, més d' hora ó més tart se veurán abrumats ab el seu despreci.

P. DEL O.

VICTORIAS

XIV

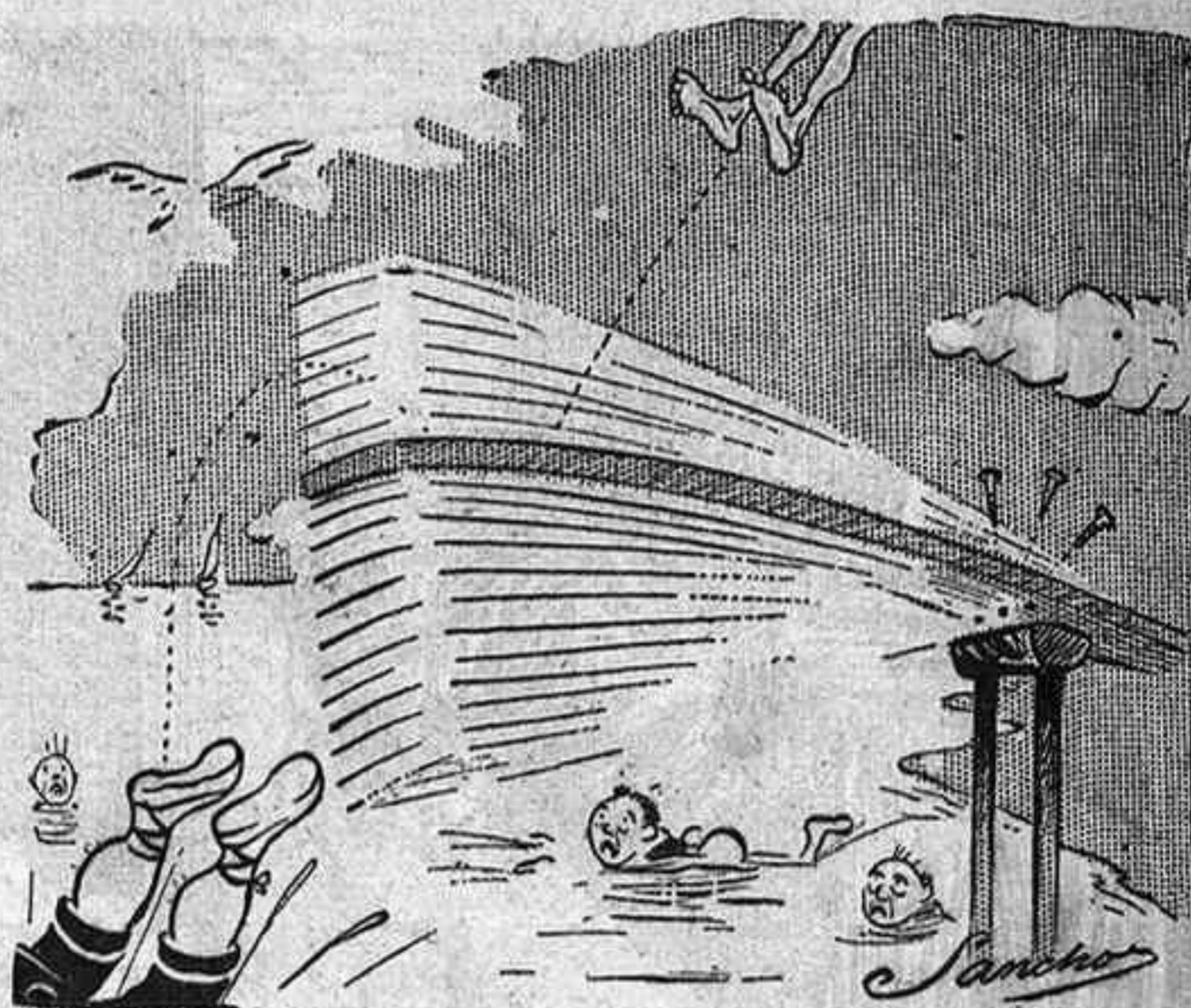
Quan el sol queya á Ponent,
un jorn boyrós, vida mía,
cor-ferit d' anyorament
un ardit clavell moría.

¿Qué anyorava aquella flor
que al mirarla, dolsa aymía,
apenats per son dolor
terra y cel, tot s' entristía?

¿Qué anyorava aquell clavell?
¿qué anyorava, vida mía?...
¡Anyorava un jorn novell
sens las boyras d' aquell día!

Lo mateix qu' aquella flor
que tristament defallía
lentament mor el meu cor
de profunda melangía.

¿Quína pena pot sentir
que així 'l matí, vida mía
y crudel fassi enmudir,
mas canturias d' alegría?

(Y mentres el gros s' enfonza,
l' altre vola cap amunt.)

Tú guarirás mon dolor,
tú bé 'l sabs, oh aymada mía.
¡Es qu' anyora un jorn d' amor
sense boyras de falsía!

J. OLIVA BRIDGMAN

La huelga dels cotxeros

—¿Ha vist?

—¿Qué?

—De quina manera més inopinada 's declara una huelga?

—Aixó demostra que aquesta classe de declaracions no son com las d' amor, que s' incuban días y días, y la major part de las vegadas acaban per no ferse.

—Pero ¡precisament una huelga de cotxeros, en una ocasió com ara, qu' es quan més se necessitan!
—¿Per qué? ¿Per poguer anar al Hospici en cotxe?
—¡Per tot, home!... ¿Quí es el qu' en els actuals moments, per fas ó per nefas, no 's veu en el cas d' haver de fer servir un carruatge? L' un perque ha de corre á la estació, l' altre perque té la torreta á quatre passos d' aquí, aquest perque va als banys, aquell perque troba que 'l millor dels refrigerants es un passeig en jardinera...

—¿Tal vegada preferiría vosté que fossin els forners els que 's declarassin en huelga?

—No negaré la importancia del pa; pero recordis del Evangeli: No sòls de pa viu l' home...

—Sí, ja ho sé: també viu dels cotxes. Sobre tot l' home que té cotxeria.

—¿Vol dir, donchs, que vosté á n' aquesta huelga no hi dona gayre importancia?

—¿Gayre? Gens. Casi m' atreviré á dirli que me 'n alegre y que voldria que durés forsa anys.

—¡Horror! ¡Una gran ciutat sense cotxes! ¿No veu que aixó seria lo mateix que un jardí sense flors, una pajarera sense aucells, un portamonedas sense quartos?

—Questió de punt de vista. Vosté no més s' adona dels inconvenients. Jo 'm fixo principalment en las ventatjas.

—No las coneix aquéstas.

—¿No? D' altra manera parlaria vosté si fos caball.

—¡Ah! Si es soci de la «Protectora dels animals», callo.

—Soch soci de la protectora dels homes, y tot lo que al género humá pot afavorirlo, m' interessa.

—¿Afavorirlo?... ¿Cóm?

—En primer lloch tením que, mercé á n' aquesta benéfica huelga, els atropellos á la vía pública disminuirán, porque, naturalment, un cotxe desat al magatzém no pot fer desgracias.

—Endavant.

—En según lloch, la salut dels barcelonins hi guanyará en una proporció enorme. Suprimits els

vehículs, la gent, está clar, haurá d' anar á *pata*, y ¿sab vosté lo bo qu' es pel organisme humá l' exercici que 's fa caminant? Eminencias mélicas hi ha, que asseguran que la millor de las medicinas, donchs ella suprimeix totas las demás, es el fer grans caminadas.

—Pero ha de pensar vosté en las necessitats de la época present. Donada la immensitat de las distancias que á Barcelona tením, ¿cóm ho arreglaríam sense cotxes?

—Del mateix modo que ho arreglavam avans. Las necessitats de que

vosté fa argument, no son tals necessitats, son vicis. Tan lluny de Gracia es Barcelona avuy com ho era en aquells temps. ¿Y cóm es que llavors tothom hi anava á peu, y ara si no troba cotxe 's queda sense anarhi? ¿Quí li ha imposada aquesta necessitat al home? La peresa, la vanitat, las ganas de deixar *blau* al públich que 'l mira passar, el desitj de donarse bona vida... Apart de que ¿per ventura no tením els tranvías pera satisfer aquestas necessitats? ¿Per qué s' ha de complicar més la situació, permetent la circulació de altres carruatjes? ¿Per qué no hem de procurar entre tots que una huelga que s' ha comensat ab carácter transitori, acabi per convertirse en permanent?

—¡Absurdo, senyor meu, absurdol! Suprimir els cotxes de lloguer, equivaldría á suprimir la vida.

—¡Ara veyeu, la vida, á quína cosa més rara ha anat á subordinarse! A un simple carruatge de punt!

—¿No ho creu?

—Si no té primer la bondat de demostrarm'hol...

—Poch me costará. Abolím d' una plomada els cotxes y comensém á pesar las conseqüencias. ¿Cóm ho farán els convidats á un bateig pera assistir á la festa?

—Hi anirán á peu.

—¿Y quan se tracti d' un casament?

—A peu.

—¿Y quan sigui qüestió d' un enterro?

—A peu. Aquest es casualment l' aspecte més agradable de la huelga dels cotxeros: el que tothom haurá d' anar á peu.

—¿Y vosté se 'n alegra d' aixó?

—Ab tot el cor. Y si vosté sapigués quína es la meva professió, ja no se 'n extranyaría.

—¿De qué fa?

—¡De sabater!

A. MARCH

PIDO LA PALABRA

Deixem'ho dir en castellá, que fá més tropa.

També 'n sé jo de xafardejar sobre

LAS ORDRES DE L' ARCALDÍA

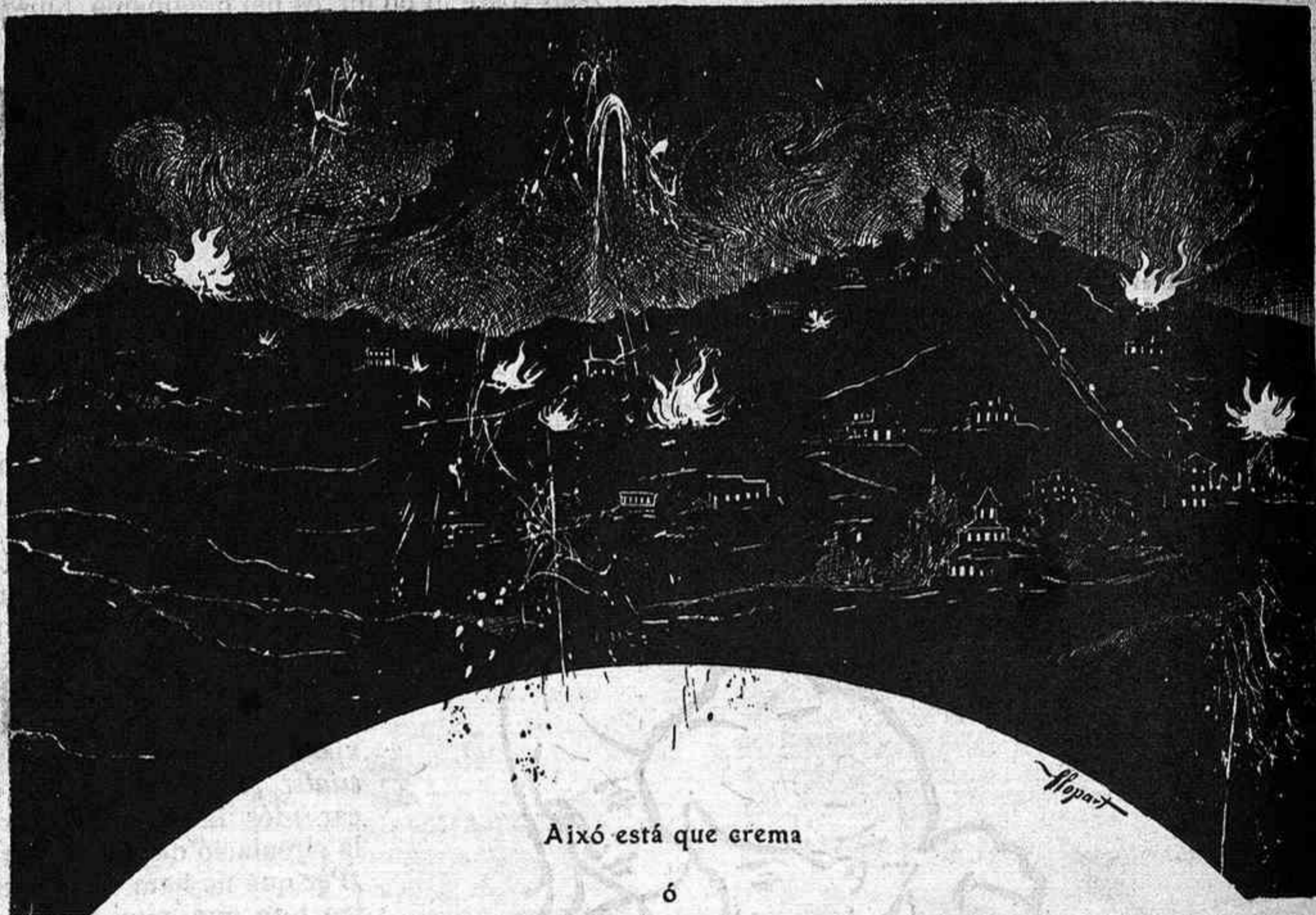

Mariano Foix
1906

—El papá va dir que l' arcalde no deixava tirar petardos, y... ¿sent? Miri si 'n tiran.

—Bé; pero, deixa que 'ls acabin. Ja veurás com llavoras no 'n tirarán més.

LA NIT DE SANT JOAN

Aixó està que crema

6

la manifestació dels fochs

Historia, per 'xó'm crech ab dret de pegarhi cullerada.

Ab l'afany avuy regnant de carregar els neulers de totas las malifetas á la gent de Ponent, son molts els escriptors del terror que afirman que la Inquisició va ser nos importada de Castella. Y ja fixats en que 'ls Reys dits Católics foren els fundadors del Sant Ofici, negan que Sant Domingo de Guzmán fos inquisidor, puig morí més de doscents anys avans de reunir-se Catalunya y Castella en una sola corona; y asseguran, equivocadament, que 'ls catalans no sabíam avans d'aquella época quina cosa era el Tribunal de la fé.

Que consti que no 'ns mamém el dit y que no 'ns empassém aquestas trapacerías.

Catalunya sigué 'l primer tros de terra espanyola que fou obsequiat pe'l Sant Pare ab tant honrós regalo. Y la Inquisició va extendres de llevant á ponent, ben al revés de lo que sustentan els que van errats.

Y com ab contar la veritat no s'hi pert res, just es fer present que la Inquisició á Catalunya era bon xich menos feréstega y sanguinaria que la establerta á la terra dels cigróns, ja que mentres allá tingueren la satisfacció de rostir una pila de mils heretjes, aquí's tingueren d'aconterar socarrantne ben pochs. Consti, donchs, també que aquesta ceva pía al trasplantarse á l'altra banda del Ebro se feu verinosa de debó, resultant d'una classe cohenta, de las que fan plorar els ulls á tothom.

Y ara fiquemnos pels camps de l'Historia, perque no's diga que un hom parla á la balalá.

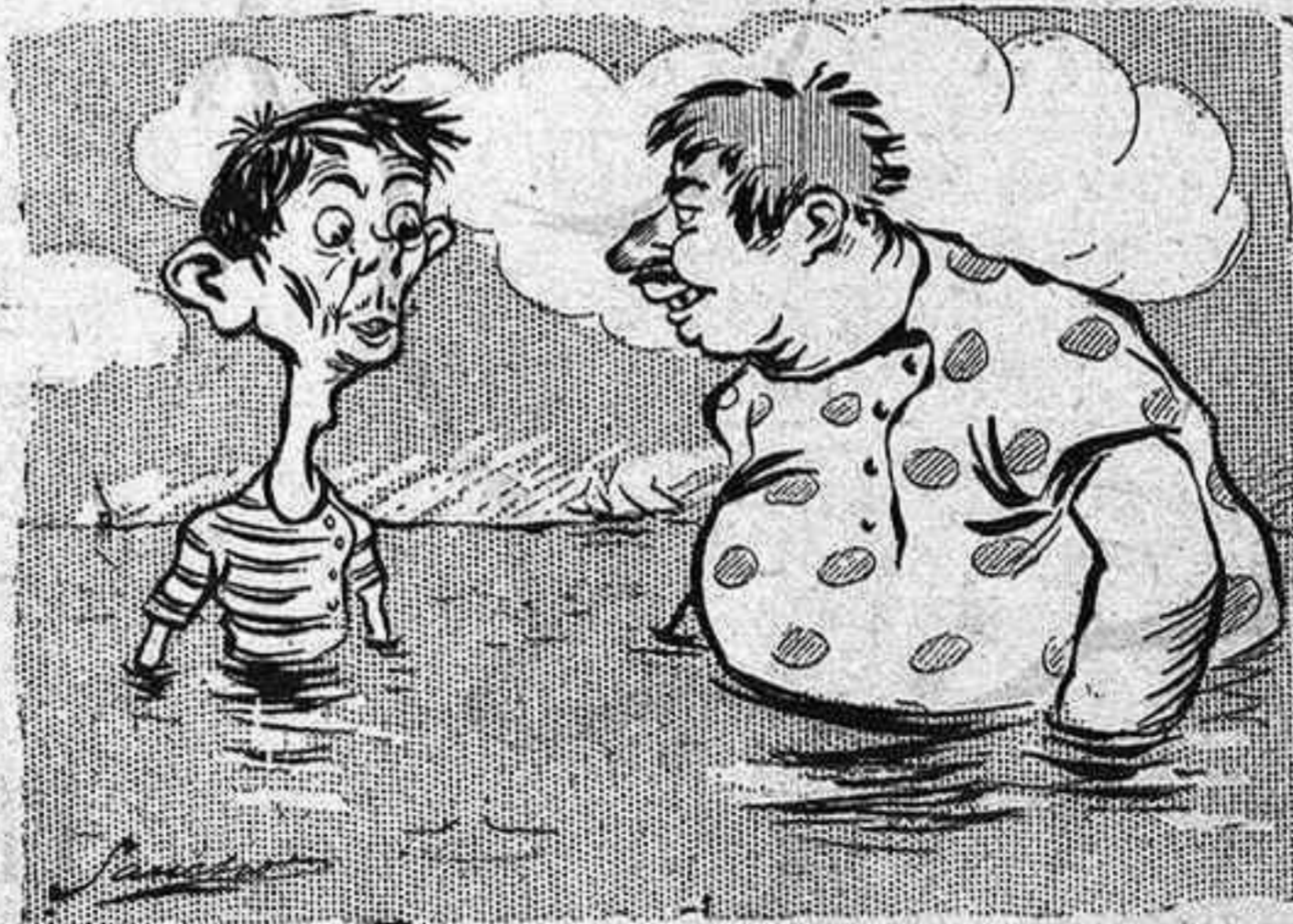
Era á l'any 1206 que 'l Papa Ignocenci III predicá la gran Creuhada contra 'ls albigesos, per mal nom *patarins*, á fi de destruir las heretjías ab las que inútilment havia bregat tota la ciencia y pa-

ciencia del gloriós Sant Bernat, durant una munió d'anys. Y sigué per aquells temps que Sant Domingo de Guzmán fundá la ordre de *Predicadors*, encarregada de convencer als impíos ó de coure'ls á la patarrallada quan no quedessin convensuts, instituhintse aixís la Santa Inquisició, que tantas ánimas havia de portar al cel, tant diner y fincas á la butxaca dels Reys y dels frares, y tanta felicitat als sabis, progrés á la Ciencia y gloria á la nostra mare la Iglesia.

L'any 1232, Gregori IX establí á Catalunya una cosa que tanta falta hi feya, nombrant primer inquisidor á Sant Ramón de Penyafort, dominico també, perque aixó d'esbrinar heretjías y pecats d'opinió era una especialitat dels d'aquella Ordre. Penyafort, confés del Rey En Jaume, lográ que la Inquisició s'allotjés al Palau Major de Barcelona, que l'habitavan els inquisidors durant las ausencias del Rey.

Y ja en el mateix sigle XIII el Sant Ofici perseguí als catalans Arnau de Vilanova, Arnau de Montanier, Raymond de Tárrega y altres saberuts que s'entretenían á filosofar sobre assumptos de religió, sense que ningú els hagués donat permís per embolicarse en tant enmaranyats negocis, més propis de clergues y de gent de sagristía que de paisans y llechs en qüestions de Ciéncias divinas, que si ab ellas s'hi entrabancavan sovint monjos y bisbes y abats y Sants Pares, molt més havían de desorientar'shi aquells homes que no disfrutavan de la llum de la Gracia en sas atrevidas investigacions metafísicas. Vet-aquí com s'explica qu'En Durán de Walbach, que no tenia altra deria que escampar malas doctrinas pe'l reyalm d'Aragó, fos cremat de viu en viu junt ab altres companys per ordre del molt alt y poderós senyor Rey, en

CONSULTA

—¿Qu' es veritat que l'aygua del mar engreixa?
—Si se'n beu forsa, sí.

rahó á las sevas perniciosas ensenyansas y diabólicas teorías, una d'elias el sostenir que 'l matrimoni era una fornicació secreta, opinió gravíssima y altament herética, de la qual á primer cop d'ull ja's veu el dany terrible que hauría ocasionat al món tant horrorosa manera de pensar.

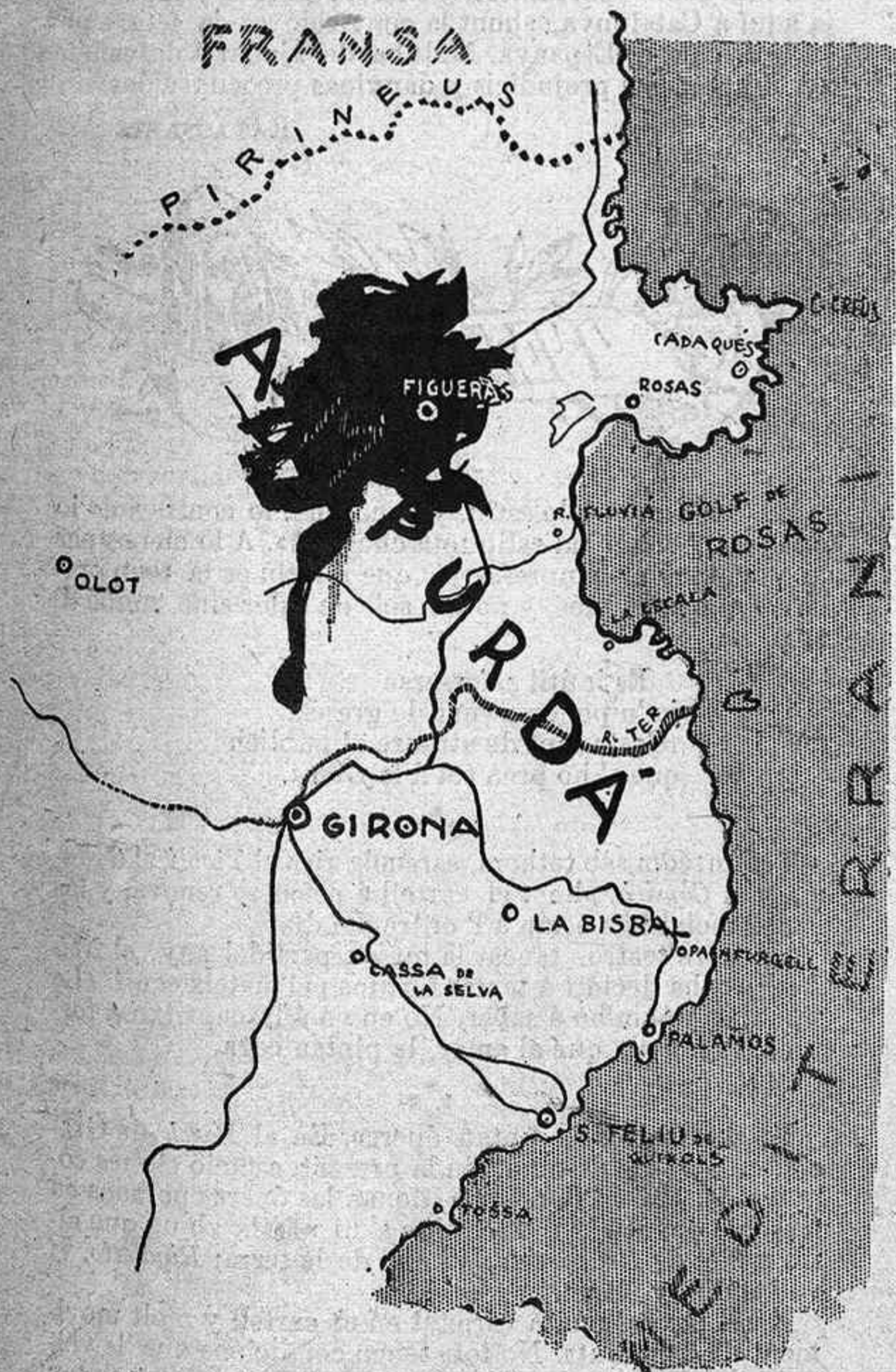
Y perque 's compregui que á Catalunya no necessitavam per res las lliçons dels castellans; fem present que á l'any 1376 Frá Nicolau Aymerich, inquisidor de Barcelona, publicá un llibre de consulta ó *Directorí d'inquisidors*, á fi de que aquests poguessin tenir una guía pera 'l puntual cúmpliment de la honrosíssima missió que se 'ls confluava.

Era una cosa tant saludable als pobles la de tenir qui vetllés día y nit pera la conservació de las bonas ensenyansas, que á petició d' Alfons V d'Aragó, el Papa Martí V establí á Valencia la Santa Inquisició per Butlla expedida l'any 1420, nombrant á un tal Andreu Ros inquisidor primer, qui comensá á fer del ofici en 1422.

Interessantse Isabel la Católica pe'l benestar dels seus fidels vassalls y volguent donárloshi una mostra de lo molt que 'ls estimava, escoltant els sapientíssims consells de tota la llograda eclesiástica que la enrotllava, obtingué del Pontífex Sixte IV l'establiment de la Inquisició als regnes de Castella, que ben necessitats n'estavan, encare que 'ls elements populars no l'havían trobada á faltar. Llavors Ferrán d'Aragó, encare que segons diuhen no's cuidava pera res dels assumptos de Castella, recomaná pera inquisidor de las terras de la seva augusta dona á Miquel de Morillo, mestre en teología y provincial dels dominicos d'Aragó, essent nomenat pera tal càrrech á l'any 1480, anant donchs de llevant á ponent la onada de la religiositat cremadora.

Fins aquí las antigas regións espanyolas gosavan d'au-

GRACIAS DEL CENTRALISME

La taca que 'ls de Madrid volen tirar sobre l' Ampurdá.

tonomía inquisitorial. Cada terra empaytava als incréduls de la millor manera que sabia, y 'ls condemnava segons la mida y forma que creyan més convenient als interessos de la Religió. Y repeteixo, just es confessar que quan cada tribunal llaurava pe'l seu indret las penas eran molt més reduhidas; hi havia molta més consideració tant á las personas com á las propietats dels acusats d'heretjía. La tolerancia era més manifesta y las sentencias no revestían ordinariament la crueltat de las que més tart vingueren.

Mes la Unitat inquisitorial d'Espanya nasqué molt avans de la Unitat política. Aixís es, que l'Inquisidor de Castella aná absorbint atribucions, anulant als regionals. A l'any 1483 se quedá amo d'Aragó, al 1484, se apodera de Valencia y al 1487 s'ensenyoreix de Catalunya, no sens que per tot arreu hi hagués alborot y protestas molt racionals, que per fer impíos al caliu no necessitavam als becos d'aquellas terras. De manera que per un Breu de 6 de Febrer de 1487 Ignocenci VIII nombra á Fra Tomás de Torquemada (el nom ja put á socarríml); com si diguessim el posá al frente del *Tostadero nacional y sus sucursales*.

De modo que 'ns venia de Castella no una Inquisició nova, sino una modificació de la ja existent, un rebrot enverinat, plé de intransigencias, d'orgull y de poder. Y la primera remesa d'inquisidors fou la constituída per Martí García, canonge de Zaragoza, y Fra Alonso del Espino, prior del Convent de dominicos de Huete, nombrats al 3 d'Abril de 1487.

El 7 del mateix mes firmá 'l Rey la cédula ausiliatoria, dirigida al Virrey y als Diputats de Catalunya y als Concellers de Barcelona, qual document es presentat per Fra Alonso á n'aquests personatjes el 6 de Juny, y 'l día següent al Cabildo Catedral. S'anuncia 'l 13 per pregó el sermó de la fé, que te lloch á la Seu el día 15, ensemps que la jura d'auxili per las autoritats.

Y tenim ja al Sant Ofici ab el *marchamo* de Castella instalat á Catalunya, hont per respirars'hi un ambient de tolerancia propi de las terras que ab el comers exterior s'han atemperat al tracte d'incréduls y juheus, no pot desenrotllarse ab la ufana y esplendor que logra en aquells païssos reclosos per las cledas de la intransigencia. Lo que no vol dir pas que aquí quedessim lliures del tot d'aquells edificants espectacles anomenats *Autos de fe*, ja que al any 1505 y al día 27 de Janer foren escalibats á Barcelona el canonge de Lleida Mossen Dalmau Tolosa y el tresorer royal Jaume de Casafranca.

Just es donar á cadascú 'l que li pertoca: Volguém pera Catalunya las glorias llegítimas, pero tinguém la franquesa y serenitat de confessar els fets tant si 'ns son contraris com favorables. ¿Per qué callar la veritat? Prou n'hi ha de gent que tenen per honra y gloria las accions que 'ls altres consideran vergonyosas y vituperables. ¡N'hi han tantas de maneres de pensar!

KIKU KAMAMILLA

A LA MEVA VEHINA

AMOROSA

¿Cuántos hay que te dirán:
— Resalada por tí muero?
Yo que no te digo nada
soy aquel que más te quiero.
(Copla castellana.)

Davant ma casa viu una nina
alta y esbelta com un palmó,
blanca de cara, com seda fina
y ab cabellera rossa com l'or.

Jo no goso dirli
perque 'm fa impresió,
de que molt la estimo...
¡Si 'm donava un «no»!

Las clavellinas tan ben cuydadas
com engalanan el seu balcó,
omplint d'essencias suaus, perfumadas,
la blanca cambra del meu amor!

Digueuli floretas
que la estimo molt;

que la pena 'm mata
y... tinch por d' un «no».

Festiu canari, tú que tant gosas
cantant follas, fent saltirons
di tre la gabia y alegre 't posas
quan ella 't dona dolsos pinyons.

D'igali auCELL maco,
que 'm moro d' amor
y si no li parlo
es per por d' un «no».

Ja la finestra veig que obra ab pausa...
Rega las plantas del seu balcó...
¡Ay, cóm me mira!... ¿Quina es la causa
de que se 'm fassi un nus al coll
que no m deixa dirli
que la estimo molt?...
Es que encare temo,
y... tinch por d' un «no».

LLEÓ VILA Y HUGUET

LLIBRES

ENLLÀ.—Poesies de JOAN MARAGALL.—Es sens disputa avuy el mes intens dels nostres poetas. Te una manera especial de concebir y d'executar: tal com ell veu las cosas y tal com ell las fá veure, no hi ha cap altre poeta catalá que s' hi assembli.

Poeta fort, independent, trencador de motllos vells, conculcador de las reglas de la retórica, se diría que tot ho sacrifica á la genuïtat de sa inspiració personal. Se troban en sos versos incorreccions que son grans bellesas. ¡Y es tant catalá!... Té del geni de la terra la sobrietat, el vigor, la plasticitat, la forsa, si bé sovint, ho embolcalla ab certas vaguetats encisadoras que suavisan y disfuman els conceptes.

La pessa capdal del petit volum es el poemeta *Anima* basat en la Cansó del comte l' Arnau. Ningú, fins ara, s' ha ficat tan endintre de la fantástica llegenda: ningú ha penetrat tan fundament en l'esperit de aquella genial creació, pera transformar sa ingenuïtat nativa en una concepció psicologica-poética digna de 'n Goethe.

Las demás composicions: *Els ametllers*; *Vistes al mar*; *Les montanyes*, *Del Montseny* y *Del Montjuich* son visions magnificas, en las quals la pintura de la naturalesa se realsa ab la forsa de una expressió lírica, que li dona una armonía de aquella inseparable.

Aquí vá com á mostra una de aquestas superbas inspiracions.

VISTES AL MAR

I

Vora la mar eternament inquieta
floreix inmóvil la pomera blanca,
y 'l presseguer vermell que riu y brilla
prop la mar inquieta aquietadora.

II

Degué sè un día així que 'l bon Jesús
caminá sobre 'l mar: el cel y 'l aigua
serían, com avuy, llisos y blaus...
Y la visió aná rápida al encontre
dels encantats deixebles en la barca.

III

El cel ben serè
torna 'l mar mes blau,
de un blau qu' enamora
al mitj-día clar:
entre 'ls pins me 'l miro...
Dues cosas hi há
que 'l mirarles juntes
me fá 'l cor mes gran:
la verdor dels pins,
la blavor del mar.

IV

El vent se desferma
y tot el mar canta.

Mar brava, mar verda, mar escumejanta!
L' onada s' adressa,
callant s' ageganta,
l' escuma e'lluherna,
el sol l' abrillanta,
l' onada s' esberla
y cau ressonanta.

Mar brava, mar verda, mar escumejanta!

V

Una á una, com verges á la dansa,
entran lliscant les barques en el mar;
s' obra la vela com un' ala al sol,
y per camíns que no mes elles veuen
s' allunyan mar endintre...
¡Oh cel blau! ¡Oh mar blau, platja deserta,
grogga de sol! De prop el mar te canta,
mentres tú esperas el retorn magnífich,
á sol ponent, de la primera barca
que sortirá del mar tota olorosa.

EL PROBLEMA CATALÁN por FRANCISCO PÍ Y SUÑER.
—Resumit en un curt número de páginas historia l' autor de aquest treball el moviment autonomista de Catalunya, desde son comens fins als nostres días. Las diversas fases per que ha passat, las influencias que ha rebut y que á sa vegada ha expandit, els successos diversos ab que s' ha relacionat, sos erros y sas rectificacions, tot apareix degudament puntualisat, en una forma clara y precisa.

La historia del moviment arriba fins á l' actual conjunció que ha engendrat la *Solidaritat catalana*, forsa considerable que fá entreveure la lógica solució de un problema, no ja sols catalá sino espanyol, per medi de la autonomía de las regions ó nacionalitats ibéricas desarrollada al amparo de la forma republicana.

L' obreta del Sr. Pí y Suñer es, per consegüent, de una innegable oportunitat, y mereix esser divulgada, no ja aquí á Catalunya, ahont la convició es ja feta, sino en lo restant d' Espanya. Molt ha de ajudar á de vanèixer injustificats prejudicis y danyinas preocupacions.

RATA SABIA

Ens trobem en plé estiu, y succeeix lo contrari de lo que resa l' adagi «al estiu tota cuta viu». A lo menos per lo que atany als empresaris, que l' estiu es la temporada en que suan mes, y no tan sols de calor sino també d' angunia.

Es inútil esforsarse
ja 'n poden armar de gresca...
¡Costa tant de atreure al públich
que s' ho pren tot á la fresca.

Tením, com sab tothom, sarsuela xica al *Tivoli*, al *Granvia* y al *Cómich*, ahont el cartell á penas se renova, y las insustancialitats están á l' ordre del día.

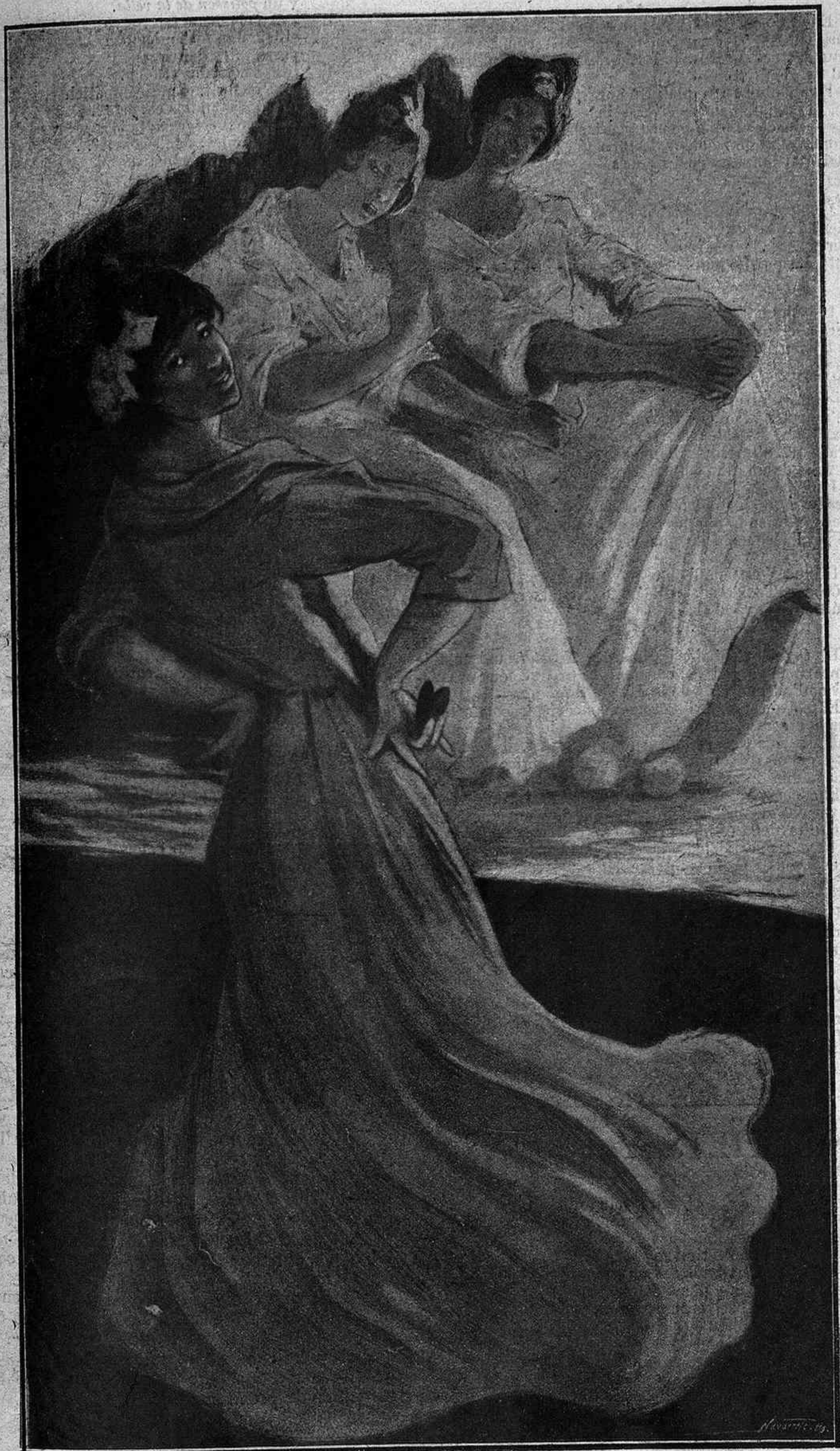
Un altre teatro, tancat la major part del any, el *Nou Retiro* s' ha decidit á tentar fortuna pel mateix camí. ¿Le trobará? Vágin'ho á saber. No en vá á la capritxosa fortuna, lo mateix que al amor, la pintan cega.

En dos teatros se cantan óperas. En el *Bosch* de Gracia, qu' es sens disputa, en la present estació el més cómodo del Plá de Barcelona, donan las óperas posadas en fresch, com el ví. Y 'l públich s' hi regala ab un que altre replet de *Bruniselda*, ví nou de la terra; *Rigoletto*, ví vell italiá, y altrás.

En el *Condal* molta varietat en el cartell y molt moviment de debutants. No tots tenen condicions que 'ls valguin l' honor de ser citats. Pero las de la taquilla son tan económicas, que desarman al crítich més exigent. Figúrinse: entrada y butaca, una pesseta: entrada sola, vint

AYRES ANDALUSSOS

—A nosaltras sí que tot aixó de la segona columna del aranzel ens importa tres pitos

y cinch céntims. ¿En quín país del mon se donan óperas á ral?

***
En el *Círcul espanyol* s' han despenjat ab un melodrama, titulat *La secuestrada*, original, segóns resan els anuncis, del autor francés Pierre Dax, y traduhit de un tal Sr. Zaldívar.

Es un' obra en la qual, com en casi totas las del género, hi predominan els efectes més ó menos rebuscats y las peripecias més ó menos sensacionals. El públich aficionat á las emocións y despreocupat dels primors literaris se l' empassa com brescas.

***
Las compañías madrilenyas, instaladas respectivamente á *Novetats* y á *Catalunya* continuan presentant la flor y nata del seu repertori, sense acabar de atreure l' entusiasme del públich que 's mostra bastant retret.

***
L' insigne Borrás ens feu passar una vetllada molt agradable interpretant el protagonista del poema dramátich de 'n Pérez Galdós *El abuelo*. No som gayre amichs de las comparacions; pero, parlant ab justicia, hem de consignar qu' hem vist ara el tipo per primera vegada, plé de vida y de veritat interna y externa y enterament net de monotonía, qu' es l' escull del personatge. Ab obras aixís, tan notablement representadas, á despit de las grans dificultats que ofereixen, es com se posa de relleu la valfa de un gran actor.

La Pino ab la comedia antigua *D. Gil de las Calzas Verdes* se fá aplaudir per la gracia y la frescura que desplega, tant en la mímica com en la dicció, aixís com també per l' elegancia ab que vesteix la figura del protagonista.

Dilluns s' estrená l' obra nova de Pérez Galdós *Amor y Ciencia*. Te tres actes que no logran aixecarse, pero en l' últim se 'n vá al Cel.

***
L' *Orfeo catalá* doná dimars á *Novetats* un notable concert, en el qual feu conéixer las produccions premia- das en l' última festa de la *Música catalana*.

El teatro estava brillantment concorregut com sempre que la nostra primera corporació musical se presenta al públich, rica y plena de inspiració y ajust, ab la seguretat —que may defrauda— de despertar l' entusiasme dels seus admiradors.

El concert últim pot esser citat com un veritable aconteixement musical, en el doble punt de vista d' ostentar la cullita de la última primavera realisada per la Festa de la música catalana, y de oferirla á la fruició dels inteligents y dels profans intatxablement executada.

***
Per demá dissapte está anunciat en el *Circo Barcelonés* el nou drama *La bagassa (Boiras de Ciutat)* de 'n Puig y Ferréter, autor que 's distingeix pel seu esperit independent, com ho demostrá al donarse á conéixer ab *La dama alegre*.

S' han encarregat del desempenyo dels principals papers els aplaudits artistas Sra. Llorente y Sr. Viñas.

La senmana entrant donarém compte de la representació

N. N. N.

COHETS Y PIULAS

En el foch imprescindible de la vuytada present, el bon Jan, per inservible hi haurá tirat lo següent:

Una taula sense potas florida y plena de quera, una basseta, unas bötas, un calaix de calaixera;

Quatre canyas esberladas d' escombras que ja han servit, dugas cadiras corcadas y una qu' altra post de llit; D' una máfega la palla,

un cove de sa costella, y un bressol de la canalla y un *polissón de la vella*.

Ab elements tan ronyosos, el bon Jan fet un badoch passa ratos deliciosos tirant petardos al foch.

¿Volen ritme més simpátich que de las piulas els pets... ni res més *epigramátich* que las curvas dels cohets?...

Curvas que constituhint la delectació d' alguns, s' introduheixen tot sovint al clatell dels transeunts...

Ja sé que varen privarse aquests fochs, ab molt acert; sé que l' ordre va donarse... pro no que s' hagi complert.

Hi ha hagut *trons* de nit y día, y dels mils que s' han tirat es l' ordre de l' Alcaldía l' únich *tró* que no ha *petat*.

El bon Jan no es incendiari com algun altre element; pro al foch deuría tirarhi per inútil, lo següent:

L' orgue de las seqüestradas, el paper sense lectors que tan grandiosas *tiradas* regala als seus suscriptors;

El lliberal de boquilla menja capellans y ateu, que per assumptos d' hermilla va á pará al Peu de la Creu;

El diari, en ff, distingit pel tuf de anti-catalá que té son lloch á Madrit á la *plaza e la Cebá*.

Aquell altre vell rutina que passa per sant varó y avans que una barretina díu que 's posará *morrió*;

El Diari que d' embustero la fama 'l calificá, y es dinástich, y torero, y tot... ¡menos catalá!

Els pinxos que 'ns acaronan prometent revolucions... y després, de lluny, ens donan no més *malas-expressions*.

Tot aquest gran combustible farda inútil actualment, si aquest any no t' es possible, bon Jan: ¡Al foch, l' any vinent!

PEP LLAUNÉ

Y encare dirán que 'ls frares viuhen sobre 'l país ¡Pobrets!

Aquí está el Pare Ángel, el cap-de-colla dels Camilos, ó dels Camelos, que als que sostinguin que ells no fan més que campársela pregant á Deu pels descuidats, els hi podrá respondre ab un fet indubitable que, al parlar aixís, els calumnian, y s' equivo- can de mitj á mitj.

Els, ¡sants varóns de Deu! quan vé 'l cas, en lloch de omplirse las butxacas, se las gratan, y en comp- tes de pendre donan.

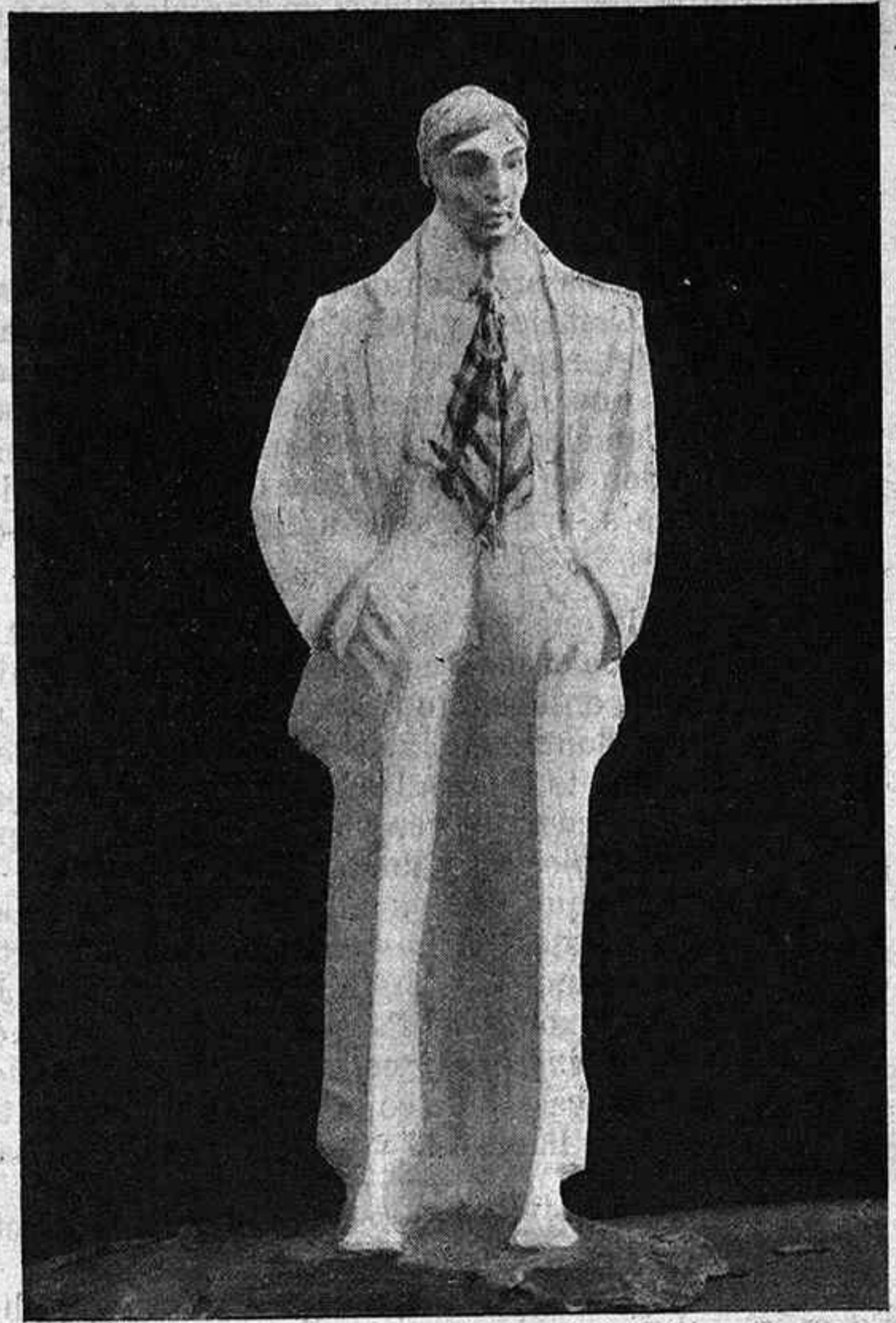
No 's pot dir que hajan fet vot de pobresa per- que 'n tenen molts; pero sí que quan convé saben fer vot de desprendiment.

***

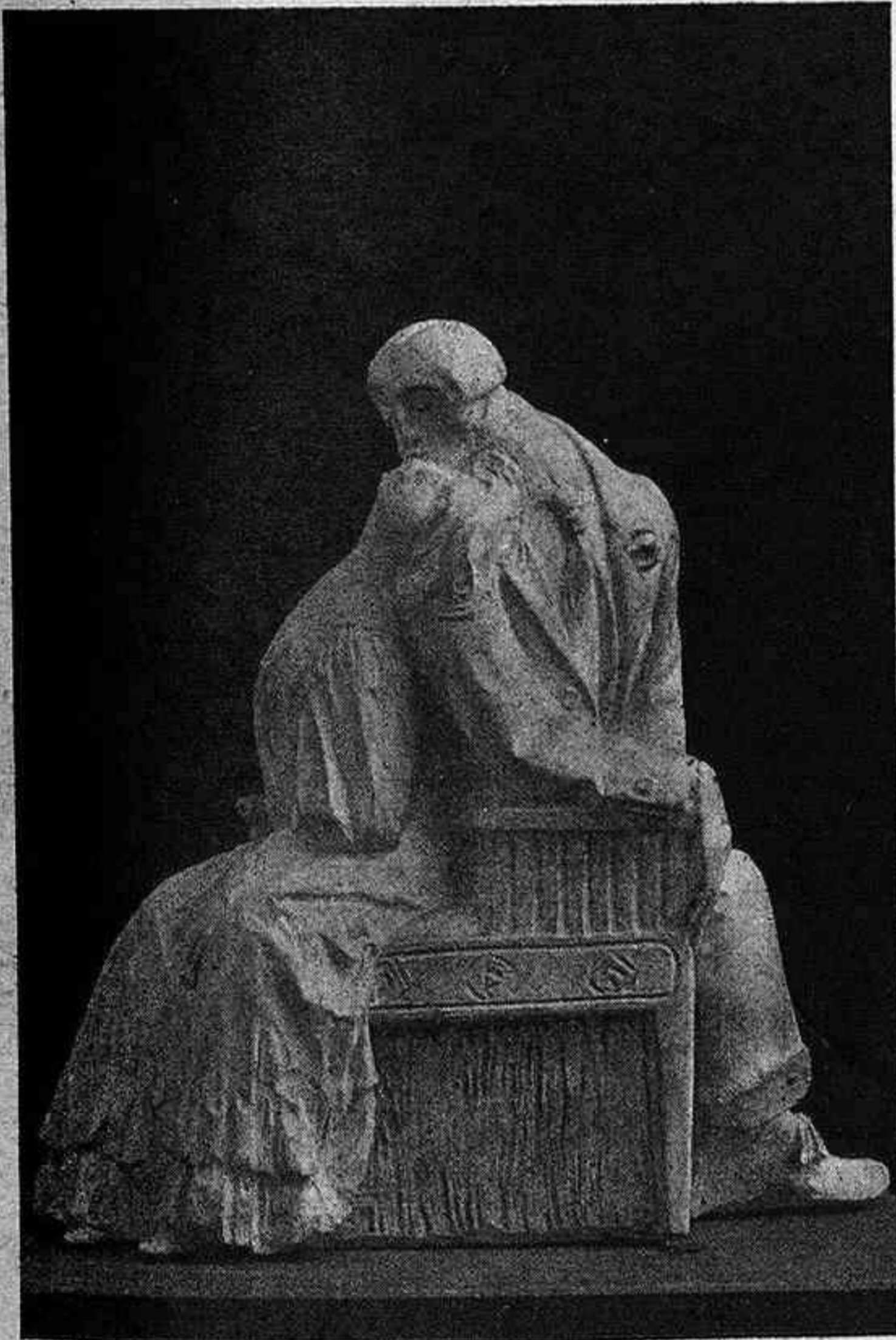
A CAN PARÉS

La Miseria

Un gomós

Petó furtiu

Els dansayres

Exposició d' esculturas del artista SMITH.

Qui 'ls donarà informes sobre 'l particular es el Sr. Batlle, regidor republicà de Barcelona, que d'as enrera va rebre un plech clos dintre del qual hi havia unas quantas estampetas de aquelles que publica el Banch d'Espanya, y que representan á Sant Quevedo, á Sant Jovellanos, á Sant Campomanes, y altres varóns glorificats en las dependencias dauradas de la Cort celestial.

El plech clos procedia del cap-de-colla dels Camilos, ó dels Camelos, y tenia per objecte guanyar la voluntat del regidor republicà, á fi de interessarlo en pró de una determinada pretensió que 'ls Camilos ó els Camelos intentan obtenir del Ajuntament... y que no deu ser molt cristiana, quan ells mateixos creyan que 's feya necessari untarla ab els *sants-olis*.

* * *

Y vegin lo que son las cosas: el republicanot del Sr. Batlle, que si molt convé no creu en Deu ni en en el diable, en lloch de ficarse las estampetas á la butxaca, va donar coneixement del fet al arcalde de barri, y ajuntats els dos las tornaren al Pare Angel, que 's quedá com qui veu visions devant de aquell acte d'escrupulositat y de decencia.

Y com siga que 'l fet es una tentativa de soborn clara y manifesta, l' Ajuntament ha pres l' acort de donar coneixement del mateix als Tribunals de Justicia... si bé aixó á n' el Pare Angel el té sense cuidado, porque *àngel* es, y es ben sabut que 'ls *àngels* ensotanats en cassos de compromís extenen las alas del manteu, se llansan al vol y 's perden de vista.

Dilluns va arribar á Barcelona l' arcalde efectiu, Sr. Marqués de Marianao.

¿No 'l volían els Srs. Durán y Ventosa y Rahola (D. Pere)? Donchs ja 'l tenen aquí.

Per cert que al arribar D. Salvador va dir:

—No sé si xiula la locomotora ó si son las mevas

orellas las que 'm xiulan. En aquest últim cas, algú diu mal de mí.

Per xiripa, la gent de Madrit.

¡Ves ara per quíns misteriosos camins, el Govern, que ja no sabia qué dilshi, va á quedar com un home davant dels viticultors!

Segons participan de la Rioja navarra, acaba de apareixer en aquella hermosa regió una oruga devoradora, consagrada especialment á la destrucció de la vinya.

Tan notable es la voracitat del nou animal, que diu que despatxa un cep, ja pot tenirne de pám-pols, en menos temps del que 's necessita per contarho.

De modo que, per poch que la tal plaga s' extingui, dintre de algunas senmanas, ¡bona nit, vinyas espanyolas!

Aixó es precisament lo que deu esperar en Moret.

Mortas las vinyas, de fixo que ningú li anirá á dí:

—Cóm ho hem d' arreglar, don Segis, per donar sortida al ví?

Ara diuen que ja está designat el nou governador de Barcelona, y asseguran que 'l Sr. Moret, *echa mano* del Sr. Cobian, ex-ministre de Marina.

Aixó de *Cobian*, ¿que volen que 'ls digui? me sembla á mí qu' es un derivat de *coba*.

Y está aquesta etimología plenament justificada. Molta *coba* ha de tenir un home que, per ministre de Marina que haja sigut, pot estar ben segur de que als pochos días que 's trobi á Barcelona haurá perdut per complert la carta de navegar.

El nostre estimat company Sr. Costa (Picarol) ha tingut la desgracia de pèdre á son germá Lluch, víctima de una penosa malaltia.

DE VERBENA

—¡Cómol ¿San Chuan en automóvil?
—Per forsa. ¿No veu que 'ls cotxeros s' han declarat en huelga?

D. Lluch Costa y Ferrer era abogat, persona molt ilustrada y de tracte agradabilíssim. Durant molt temps va ser periodista á las Balears ahont gosava de numerosas simpatías. Allí va fundar els periódichs *La Tarde* y *El Noticiero de Palma* desde quí-nas columnas emprengué valentas y sanitosas campanyas. També fou fundador de *El Heraldo* de Tarragona y de *La Unión Balear*, de Barcelona.

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA s'associa coralment al inmens dolor que acaba de sufrir la apreciable familia del nostre amich y company Sr. Costa.

S'ha format ja el nou cens electoral. Y á pesar de que durant aquest últim quinqueni la ciutat de Barcelona ha experimentat un notable augment de població, el número d'electors inscrit ha sufert una disminució de més de 8,000.

8,000 que se'n rebaixan y uns 10,000 que han sigut suplerts per electors nous verdaders forman un conjunt de 18,000 electors de camama, que eran els que emporcavan el darrer cens y constituían las forsas de reserva dels caciquistas.

Ara, per fi, aquests ho han perdut tot, hasta la possibilitat de fer rodass d'electors falsos.

¡Infelissos!.. Ja no poden anar ni ab rodass.

Divendres—ja deuen estarne enterats—vainaugurarse definitivament l'estiu.

Lo que de segur ignoran vostés es en quíns termes donava compte de tan *faust* aconteixement la premsa barcelonina.

Ab des botóns n'hi haurá prou per mostra.

Y per tornarse tarumbas.

Deya un diari:

«La entrada del verano se ha significado por una temperatura elevadísima, verdaderamente irresistible.»

Y un altre explicava el mateix fet en aquesta forma:

«Oficialment ja som al estiu, pero el temps es ben passador.»

¿Qué m'hi diuen?

Segons l'un, es molt passador; segons l'altre, no hi ha cristiá que sigui capás de resistirlo...

Posats entre aquest dualisme,

lector del cor ¿qué fem?

¿Teniu fret ó comprém vanos?

¿Suhém ó estornudém?

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA vol que consti de una manera clara y terminant que 's posa enérgi-

ca y resultament al costat dels ampurdanesos, qu' en massa protestan contra l'intent del govern de trasladar al Castell de Figueras els presidaris de Ceuta y de Melilla.

Aquest regalo el rebutja indignada aquella comarca que ha sigut sempre modelo de cultura y de morigeració. No hi ha govern que estigui autorisat pera deixar una taca tan repugnant en mitj de un poble tan honrat.

Quan el Sr. Moret va ferse cárrech de las reclamacions de Catalunya formuladas ab motiu del viatge d'en Romanones, consignantlas en una memoria, doná á entendre en certa manera que algunas de aquellas reclamacions—pocas ó moltas—serían atesas ab més ó menos tacanyería.

Lo que no podía esperarse es que se li dongués á

Catalunya lo que no hauría demanat ningú, lo que ningú está disposat á admetre; un presidi, ó pitjor encare, un mal magatzém de penats, desprovist de totas las condicions qu' exigeix la ciencia penal moderna.

Aixís, instalant aquest pudrimer á dos passos de la frontera, y havent dit en Moret á la comissió de Figueras que tinguessin el *patriotisme* de admetre'ls, s'haurá figurat aquell senyor que feya *patria*.

Encare qu' en lo intentat no hi hagués ni la més remota sombra de intenció de

ofendre á Catalunya, sino la necessitat de colocar als presidaris á un lloch ó altre, no ha de ser may Catalunya qui haja de pagar las imprevisiones del govern.

Més just fora distribuir als penats en determinats edificis de Madrid, lo qual tindria la ventatja de que alguns que 'ls ocupan y haurían de ser á presidi, s'hi poguessin quedar, y aixís hi serían sense moure's de casa.

A la barriada de Pekin—més enllá del antich Cementiri—acaba d'estrenarse una font pública, instalada pel Ajuntament

Tot aixó está molt bé y res absolutament tenim que objectarhi.

Lo extraordinariament curiós es que, segons un que ho va veure, el día de la inauguració va presentars'hi un capellá, á petició del arcalde del barri, y ab la major formalitat del món, ¡zim zam!, va benehirla, posantlli el nom de *font de Sant Pere*.

La ocurrencia es molt bonica, pero, lo que diu la gent:

AL ESTIU TOTA CUCA VIU

—¿Qué deya, guarda?

—Que 'l que va inventar aquest ditxo de la cuca havia de ser un gran sabi.

CIRIS TRENCATS

Com qu' ell se diu Pere
y ella 's diu Joana
per xó están de xéflis
tota la senmana.

El timo dels honrats padres,
ó 'l colmo de la insolencia
ó jo 't donaré aquest sobre
y tú 'm donarás l' iglesia.

Al Govern Civil:

- Oh, cielos! ¿Que traes aquí?...
- Dios mío!... Será otra bomba?
- Que la portin á explotar...
- No s' espantin... ¡Es la sopal!

—¿Ja n' está enterat del lance
l' Ajuntament?

Perque, vamos... una cosa es benehir una font y un' altra es tractar de beneyts als volterians regidors del nostre muncipi.

Encare 'l de la Binova 's recorda de Barcelona. L' altre día, en un Círcul polítich de Madrit, se queixava de que la guardia municipal barcelonina estigui al servey de la ciutat y no á las ordres del Govern central.

«Por este motivo—deya—las *investigaciones* sobre los *manejos* de catalanistas, carlistas y republicanos son difíciles de realizar.»

*
**

Qui aixís parlava no tenia en compte que ni 'ls republicans, ni 'ls altres dos partits que anomena poden ser objecte de una vigilancia especial, desde 'l moment que treballan á la llum del día y á la vista de tothom.

Si al Duch que ab tanta rapidés va degenerar en Mussol, no li fes mal la llum diurna, ho hauria vist desseguida y no diria avuy aqueixas solemnes tonterias.

¿Saben qui n' ha sortit també gravement ferit de la bomba de 'n Morral?.. El pobre Sentit Comú.

O sinó vejín lo que retallo d' un diari:

«Sembla que 'l jutje ha demanat al Srs. Martínez Vargas y Odón de Buen, conferenciants de la «Escola Moderna» els rebuts que acreditan que las sevas conferencias eran donadas mitjansant retribució.»

¿Desde quán, germans caríssims,
s' ha introduhit aquí l' us
de que 'l qui ha cobrat els quartos
degui conservá el rebut?

Els cotxeros tenen rahó que 'ls sobra al declarar-se en vaga.

Limitan sas pretensions á celebrar una ó dugas festas mensuals y es una iniquitat qu' está renyida ab la ley de descans, negarse á atendre tan justa pretensió.

Els amos de las cotxerías no poden negarse á concedir als seus dependents lo que otorgarian als mateixos caballs, dat cas que 'l treball excessiu posés en perill la seva salut.

¿Será que 's figuran qu' en lo relatiu al treball els homes han de ser de pitjor condició que las bestias?

NOTAS DE CASA

Hem rebut:

Una invitació pera assistir al «Primer Congrés d' Higiene de Catalunya, qual sessió inaugural estava anunciada per ahir, al Saló de Sant Jordi de la Diputació Provincial.

Un' altra invitació pera la vetllada celebrada el passat di lluns á la Associació Wagneriana, en la qual devia llegirse una Conferencia que sobre els *Poemas épichs* de Shakespeare ha escrit don Alfonso Par.

Y un exemplar de la medalla—ja coneguda dels nostres lectors—que en commemoració de la colocació d' una lápida á la casa ahont morí en Clavé, ha fet encunyar la Comissió organitzadora del Homenatge tributat el día 3 del corrent á la memoria del ilustre creador de las societats corals.

Mil gracias á tots.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCIÓN DIAMANTE (edición López)

OBRAS DE LOS MÁS NOTABLES ESCRITORES NACIONALES Y EXTRANJEROS

publicadas en tomos de unas 200 páginas en 8.º menor

CON ELEGANTES CUBIERTAS IMPRESAS A VARIAS TINTAS, VARIADAS EN CADA TOMO

Van publicados

CIEN TOMOS

1. *R. de Campoamor*. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie.
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie.
13. *E. Pérez Escrich*. Fortuna.
14. *A. Lasso de la Vega*. Rayos de luz.
15. *Federico Urrecha*. Siguiendo al muerto.
16. *A. Pérez Nieva*. Los humildes.
17. *Salvador Rueda*. El gusano de luz.
18. *Sinesto Delgado*. Lluvia menuda.
19. *Carlos Frontaura*. Gente de Madrid.
20. *Miguel Melgosa*. Un viaje á los infiernos.
21. *A. Sánchez Pérez*. Botones de muestra.
22. *J. M. Matheu*. ¡Rataplán!
23. *Teodoro Guerrero*. Gritos del alma.
24. *Tomás Luceño*. Romances y otros excesos.
25. *L. Ruiz Contreras*. Palabras y plumas.
26. *Ricardo Sepúlveda*. Sol y Sombra.
27. *J. López Silva*. Migajas.
28. *F. Pi y Margall*. Trabajos sueltos.
29. *E. Pardo Bazán*. Arco iris, cuentos.
30. *E. Rodríguez Solís*. La mujer, el hombre y el amor.
31. *M. Matoses (Corzuelo)*. ¡Aleluyas finas!
32. *E. Pardo Bazán*. Por la España pintoresca (viajes).
33. } *A. Flores*. Doce españoles de brocha gorda.
34. }
35. *José Estremera*. Fábulas.
36. *Emilia Pardo Bazán*. Novelas cortas.
37. *E. Fernández Vaamonde*. Cuentos amorosos.
38. *E. Pardo Bazán*. Hombres y mujeres de antaño.
39. *J. de Burgos*. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. *E. Pardo Bazán*. Vida contemporánea.
41. }
42. } *Jacinto Labaila*. Novelas íntimas.
43. }
44. *Fr.ª Sarasate de Mena*. Cuentos vascongados.
45. *F. Pi y Margall*. Diálogos y Artículos.
46. *Charles de Bernard*. La caza de los amantes.
47. *Eugenio Sue*. La Condesa de Lagarde.
48. *Rafael Altamira*. Novellitas y cuentos.
49. *J. López Valdemoro*. La niña Araceli.
50. *Rodrigo Soriano*. Por esos mundos...
51. *Luis Taboada*. Perfiles cómicos.
52. *B. Pérez Galdós*. La casa de Shakespeare.

53. *J. Ortega Munilla*. Fifina.
54. *F. Salazar*. Algo de todo.
55. *Mariano de Cavia*. Cuentos en guerrilla.
56. *Felipe Pérez y González*. Peccata minuta.
57. *Francisco Alcántara*. Córdoba.
58. *Joaquín Dicenta*. Cosas mías.
59. *J. López Silva*. De rompe y rasga.
60. *Antonio Zozaya*. Instantaneas.
61. *José Zahonero*. Cuentecillos al aire.
62. *Luis Taboada*. Colección de tipos.
63. *Beaumarchais*. El Barbero de Sevilla.
64. *Angel R. Chaves*. Cuentos de varias épocas.
65. *Alfonso Karr*. Buscar tres pies al gato.
66. *Francisco Pi y Arsuaga*. El Cid Campeador.
67. *Vital Aza*. Pamplinas.
68. *Antonio Peña y Goñi*. Rio revuelto.
69. *Enrique Gómez Carrillo*. Tristes idilios.
70. *Nicolás Estévez*. Calandracas.
71. *V. Blasco Ibañez*. A la sombra de la higuera.
72. *A. Dumas, hijo*. La Dama de las Camelias.
73. *Joaquín M. Bartrina*. Versos y prosa.
74. *Francisco Barado*. En la brecha.
75. *Luis Taboada*. Notas alegres.
76. *Xavier de Montepin*. La señorita Tormenta.
77. *Antonio Zozaya*. De carne y hueso.
78. *Xavier de Montepin*. Muerto de amor.
79. *Conde León Tolstói*. Venid á mí...
80. *Alfredo Calderón*. A punta de pluma.
81. *Enrique Murger*. Elena.
82. *Luis Taboada*. Siga la broma.
83. *Laura García de Giner*. La Samaritana.
84. *Cyrano de Bergerac*. Viaje á la luna.
85. *Eugenio Antonio Flores*. ¡Huérfana!
86. *Iván Tourgueneff*. Hamlet y Don Quijote.
87. *Alicia Pestana (Cañel)*. Cuentos.
88. *Angel Guerra*. Al sol.
89. *T. Dostolewsky*. Alma infantil.
90. *Edmundo de Amicis*. Aire y Luz.
91. *Laura García de Giner*. Valentina.
92. *Edmundo de Amicis*. Manchas de color.
93. *Voltaire*. Zadig y Micromegas.
94. *Manuel Ugarte*. Mujeres de París.
95. }
96. } *Obras menores de Cervantes*.
97. }
98. *Juan Pérez Zúñiga*. Chapucerías.
99. *Voltaire*. Cándido.
100. *Goethe*. Las amarguras del joven Werther.
101. *Jacinto Benavente*. Teatro rápido.
102. *Novelas picarescas*. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.

— Precio de cada tomo, 2 reales —

Pronto aparecerá el libro de

Remedios que curan

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet además un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

GALÁN DE CARRER

—¡Adiós, tesoro ambulante!

—(¿Tesoro?... Aquest deu ser un d' aquells fulanos que van pel món buscant la riquesa oculta.)